

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 172/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ spoločnosti JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice, odboru kriminálnej polície v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1363/5-OJP-KE-2010 a proti postupu Okresnej prokuratúry Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 20/15/8803 a Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 47/2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu elektronickou formou 25. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice, odboru kriminálnej polície (ďalej aj „policajný orgán“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1363/5-OJP-KE-2010, ako aj postupom Okresnej prokuratúry Košice II (ďalej aj „okresná prokuratúra“, spolu s policajným orgánom aj „orgány činné v trestnom konaní“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 20/15/8803 a postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 47/2018. Súčasne navrhuje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 24 300 eur (sťažovateľ sa domáha, aby mu každý z orgánov činných v trestnom konaní vyplatil primerané finančné zadosťučinenie v sume po 10 000 eur a okresný súd v sume 4 300 eur, pozn.) a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že došlo k porušeniu jeho práv označených v bode 1 tohto uznesenia nečinnosťou a nesústredeným postupom orgánov činných v trestnom konaní a okresného súdu v namietaných konaniach. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že 12. júla 2010 bolo proti jeho osobe začaté trestné stíhanie, a to pre zločin skrátania dane a poistného podľa § 276 ods. 1 a 4 Trestného zákona, ako aj zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a 4 Trestného zákona. Uznesením policajného orgánu z 18. júla 2011 bolo sťažovateľovi pre stíhané trestné činy vznesené obvinenie a 29. mája 2018 podala okresná prokuratúra na okresnom súde obžalobu, a to na sťažovateľa a ďalšie tri osoby, pričom okresný súd v trestnej veci sťažovateľa ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol.

3. Sťažovateľ zastáva presvedčenie, že policajný orgán a okresná prokuratúra v jeho trestnej veci nekonali, a osobitne rozporuje, že okresná prokuratúra podala obžalobu až po uplynutí takmer 7 rokov od vznesenia obvinenia. Keďže prípravné konanie vrátane konania pred okresným súdom trvá viac ako 10 rokov a 3 mesiace (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.), nie je podľa sťažovateľa potrebné zaoberať sa súpisom jednotlivých úkonov, pretože už samotná neúmerná dĺžka trestného konania odôvodňuje porušenie jeho označených práv.

4. V tejto súvislosti sťažovateľ zdôraznil, že namietaný postup orgánov činných v trestnom konaní a okresného súdu bol predmetom ústavnoprávneho prieskumu a ústavný súd v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 287/2021 podanú ústavnú sťažnosť odmietol a rovnako tak odmietol zaoberať sa aj celkovou dĺžkou trvania trestného konania. Z uvedeného dôvodu podal sťažovateľ sťažnosť Európskemu súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorý ju prijal na ďalšie konanie (sťažnosť č. 42497/21, pozn.), a vláde Slovenskej republiky, ako aj sťažovateľovi navrhol zmierlivé urovanie posudzovanej veci.

5. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľ v závere ústavnej sťažnosti požiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého vyčíslenie odôvodnil odkazom na rozsiahlu, niekoľkostranovú citáciu judikatúry európskych súdnych autorít, vzťahujúcu sa práve na kritériá a spôsob určenia primeraného finančného zadosťučinenia.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Ústavný súd konštatuje, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právom

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov (napr. II. ÚS 55/98, IV. ÚS 105/07, I. ÚS 280/08, II. ÚS 186/2010), a preto aj vzhľadom na fakt, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno namietané porušenie označených práv sťažovateľa posudzovať v rámci predbežného prerokovania sťažnosti spoločne.

9. Z vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ako aj tvrdení sťažovateľa (bod 4 tohto uznesenia, pozn.) vyplýva, že napadnutý postup orgánov činných v trestnom konaní a okresného súdu už bol predmetom ústavnoprávneho prieskumu a ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 287/2021-25 z 2. júna 2021 [(právoplatné 11. júna 2021, pozn.), ďalej len „uznesenie ústavného súdu“] ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol, a to podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (vo vzťahu k postupu orgánov činných v trestnom konaní, pozn.) a podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde (vo vzťahu k postupu okresného súdu, pozn.).

II.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom orgánov činných v trestnom konaní

10. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je neprípustná z dôvodu, že sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci (II. ÚS 4/2020).

11. Keďže predchádzajúca ústavná sťažnosť sťažovateľa bola v časti namietajúcej postup orgánov činných v trestnom konaní uznesením ústavného súdu odmietnutá (bod 9 tohto uznesenia, pozn.), v okolnostiach danej veci nemožno predmetné rozhodnutie považovať za rozhodnutie „o podmienkach konania“, ktoré by bolo možné dodatočne splniť, čím sa zakladá prekážka rozhodnutej veci (*res iudicata*).

12. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť vtedy, ak v čase, keď bola ústavná sťažnosť podaná ústavnému súdu, už zo strany orgánu verejnej moci nedochádzalo k namietanému porušovaniu práva, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 462/2017, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018, II. ÚS 302/2021). Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je totiž aj požiadavka, aby ústavná sťažnosť smerovala proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej

nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020). Prednesené právne názory ústavného súdu sú akceptované aj judikatúrou ESLP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 61 až 65; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

13. Vzhľadom na to, že ústavná sťažnosť sa týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, bolo potrebné ju odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

14. Ako *obiter dictum* ústavný súd pripomína, že právna neistota sa v tzv. predsúdnom trestnom konaní týka toho, či orgán verejnej moci činný v prípravnom konaní (spravidla vyšetrovateľ) navrhne podanie obžaloby alebo navrhne v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania (I. ÚS 316/2014). Vo vzťahu k prokuratúre sa potom právna neistota týka toho, ako prokurátor s takým podnetom naloží svojím (pre prípravné konanie meritórnym) rozhodnutím (II. ÚS 426/2020). V poradí druhá ústavná sťažnosť sťažovateľa na postup policajného orgánu, ako aj postup okresnej prokuratúry bola ústavnému súdu doručená až v októbri 2021, teda dávno po tom, ako bolo ukončené prípravné konanie (z tvrdení sťažovateľa vyplýva, že obžaloba bola podaná 29. mája 2018 – bod 2 tohto uznesenia, pozn.), a predmetná vec sa tak už nachádzala v štádiu prvostupňového súdneho konania, v rámci ktorého koná a rozhoduje okresný súd. V korelácii prezentovanej časovej postupnosti udalostí sa dostatočne odôvodňuje záver, že v čase podania ústavnej sťažnosti označené orgány činné v trestnom konaní už neboli oprávnené v predmetnej trestnej veci sťažovateľa konať, pretože spis sa nachádzal na okresnom súde, a teda orgány činné v trestnom konaní už nemohli ovplyvniť priebeh konania a ani porušovať namietané práva sťažovateľa. Ukončením vyšetrovania a podaním obžaloby označené orgány činné v trestnom konaní vykonali všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu bolo treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha týchto orgánov verejnej moci pri odstraňovaní právnej neistoty skončila v prípade vyšetrovateľa skončením vyšetrovania, predložením spisového materiálu príslušnej prokuratúre a zo strany okresnej prokuratúry podaním obžaloby okresnému súdu (m. m. IV. ÚS 348/2020).

II.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom okresného súdu:

15. S prihliadnutím na čiastočnú neprípustnosť ústavnej sťažnosti (bod 13 tohto uznesenia, pozn.) a reflektujúc skutočnosť, že v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 287/2021 nebolo ústavným súdom zistené a vyslovené porušenie namietaných práv sťažovateľa, ústavný súd na podklade druhej ústavnej sťažnosti pristúpil k posúdeniu rozporovaného postupu okresného súdu.

16. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že popri uvedení petitu je ďalšou povinnosťou sťažovateľa, aby svoju ústavnú sťažnosť náležite odôvodnil, t. j. aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Nedostatok odôvodnenia sťažnosti vyvoláva významné procesné dôsledky (m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 54/2014, II. ÚS 594/2016).

17. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len so zreteľom na lehoty uvedené v zákone. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž ani v týchto prípadoch postup dotknutého orgánu verejnej moci nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 280/2020). Pre posúdenie prípadných prietahov v konaní orgánu verejnej moci sa preto o to viac vyžaduje náležité odôvodnenie ústavnej sťažnosti a chronologický opis (aspoň čiastočný) skutkového stavu, ktorý by ústavnému súdu už po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti umožnil vytvoriť si základnú predstavu o spôsobe vedenia napádaného konania (I. ÚS 266/2021).

18. Argumentácia predstavená sťažovateľom je prevažne založená na všeobecných tvrdeniach bez uvedenia konkrétnych skutočností umožňujúcich reálne posúdenie ich negatívneho materiálneho dopadu na jeho osobu a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti len pomerne abstraktne uvádza, že prejednávaná trestná vec sa nevyznačuje takou mierou skutkovej a právnej zložitosti, ktorá by mohla ospravedlniť doterajšiu dĺžku trestného konania ako celku, v namietanom konaní neexistujú okolnosti, ktoré by bolo možné pričítať na ťarchu jeho osoby a za vznik prietahov v trestnom súdnom konaní je zodpovedný okresný súd, a to v dôsledku jeho neefektívneho a nesústreďeného postupu (napr. body 57, 59, 60, 65, 66, 73 a 74 ústavnej sťažnosti, pozn.), avšak prípadné obdobia nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní nijako nekonkretizoval, nedefinoval, v čom mala spočívať alebo ako sa prejavila pomalosť, nesústreďenosť alebo nehospodárnosť konania. Z obsahu ústavnej sťažnosti preto nie je zjavné, akým presne špecifikovaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 47/2018 mali byť sťažovateľove práva porušené.

19. Ústavný súd v prípade sťažovateľa nepristúpil k výzve na odstránenie zisteného nedostatku ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pretože zistený rozsah nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí, aký vyplýva z ústavnej sťažnosti sťažovateľa, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z publikovanej judikatúry jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom ustanovených náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010, I. ÚS 280/2020). Ústavný súd zároveň akcentuje, že sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom a prípadná výzva na odstránenie nedostatku spočívajúceho v absencii náležitého odôvodnenia ústavnej sťažnosti by *de facto* znamenala suplovanie úkonov právnej služby a povinnosti advokáta postupovať s odbornou starostlivosťou [§ 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, pozn.], čo nie je žiadnym spôsobom akceptovateľné (m. m. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010, II. ÚS 660/2016).

20. Navyše, ako opomenutie povinnosti advokáta postupovať s odbornou starostlivosťou sa javí postup právneho zástupcu sťažovateľa, ktorý aj napriek upozorneniu zo strany ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 287/2021 (bod 14 uznesenia ústavného súdu, pozn.) ani v poradí druhú ústavnú sťažnosť sťažovateľa neodôvodnil spôsobom, z ktorého by bolo zjavné, v čom konkrétne mal spočívať zásah okresného súdu do namietaných práv sťažovateľa. Práve naopak, obe ústavné sťažnosti sú v zásade obsahovo identické a v poradí druhá ústavná

sťažnosť neobsahuje takmer žiadne nové skutočnosti (s výnimkou informácie o konaní pred ESĽP a prepočítania doby trvania trestného konania, pozn.), ktorými by sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca odôvodnili namietaný postup okresného súdu.

21. V konklúzii uvedeného a v spojení s § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je v časti namietajúcej postup okresného súdu v konaní vedenom pod. sp. zn. 4 T 47/2018 dostatočne odôvodnená, čo je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

22. Ústavný súd pre úplnosť kontextu prejednávanej veci a v spojení s argumentom sťažovateľa o potrebe posudzovania trestného konania ako celku (bod 4 tohto uznesenia, pozn.) konštatuje, že hoci obsah základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je obdobný do tej miery, že ich porušenie ústavný súd posudzuje spoločne, perspektíva ústavného súdu vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom je odlišná ako v prípade ESĽP. Európsky súd pre ľudské práva posudzuje namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike ako členskému štátu Rady Európy a ústavný súd ako vnútroštátny ľudskoprávny súd posudzuje potenciálne porušenie základných práv sťažovateľov vo vzťahu k jednotlivým orgánom verejnej moci (m. m. I. ÚS 390/2019, I. ÚS 511/2020). Nemožno preto konštatovať, že by ústavný súd pri posudzovaní namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v každom konaní automaticky sčítal dĺžku konania pred viacerými inštanciami štátnych orgánov a túto následne hodnotil bez ohľadu na okolnosti prípadu (I. ÚS 299/2021).

23. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu